

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: **Hanfa**) zaprimila je 8. ožujka 2021. upit u vezi s tumačenjem odredbe članka 22. stavka 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine br. 151/2005, 36/2009, 75/2009, 76/2013, 152/2014, dalje u tekstu: ZOOP) koji glasi: **je li društvo za osiguranje dužno leasing društvu (davatelju leasinga), kao osiguraniku iz ugovora o osiguranju, nadoknaditi štetu na vozilu, u slučaju da primatelj leasinga (korisnik vozila) nije odgovoran za prometnu nesreću u kojoj je prouzročena šteta od vozila u vlasništvu istog leasing društva (davatelja leasinga).**

S obzirom na to da predmetni upit upućuje na nužnost poticanja, organiziranja i nadgledanja mjera za učinkovito funkcioniranje financijskih tržišta u smislu ujednačavanja postupanja subjekata nadzora iz članka 2. točke 2. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine br. 140/05 i 12/12) postupka se kako slijedi.

Na temelju odredbe članka 15. točke 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga Hanfa je na sjednici Upravnog vijeća održanoj 22. travnja 2021. donijela

SLUŽBENO STAJALIŠTE

I. Odredbom članka 2. stavka 1. točke 2. ZOOP-a propisano je kako je jedno od obveznih osiguranja u prometu i *osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama* (u daljnjem tekstu: AO osiguranje).

Pojam vlasnika vozila nije definiran odredbama ZOOP-a, pa stoga u smislu propisa o obaveznom AO osiguranju on nema posebno značenje te se treba tumačiti u svjetlu odredbi općeg građanskog stvarnog prava. Pretpostavlja se, dok se ne dokaže suprotno, da je vlasnik vozila osoba koja je u tom svojstvu navedena u prometnim dokumentima i javnopravnim ispravama o vozilu¹.

Sukladno odredbi članka 4. stavka 1. ZOOP-a *vlasnik prijevoznog sredstva dužan je za osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama, prije uporabe prijevoznog sredstva u prometu, sklopiti ugovor o osiguranju te ga obnavljati sve dok je prijevozno sredstvo u prometu.*

Pojam korisnika prijevoznog sredstva definiran je ZOOP-om kao fizička ili pravna osoba koja voljom vlasnika stvarno raspolaže prijevoznim sredstvom². Taj pojam, dakle, potencijalno obuhvaća vrlo širok krug osoba koje bi se mogle naći u posjedu vozila npr. temeljem ugovora o najmu, zakupu, zatim na temelju posudbe, ostave itd. Slijedom navedenog, nema dvojbe da se korisnikom vozila prema tome ima smatrati primatelj *leasinga* kad je riječ o vozilu u *leasingu*, s obzirom na to da *leasing* društvo kao vlasnik vozila upravo primatelju *leasinga* za vrijeme trajanja ugovora o *leasingu* ustupa posjed vozila i pravo korištenja vozilom³.

¹ Čurković, M., Obvezna osiguranja u prometu, Inženjerski biro, Zagreb, 2007., str. 63

² Članak 3. stavak 1. točka 3. ZOOP-a

³ Radionov, N., Vincenca Padovan, A., Sudar vozila u vlasništvu istog *leasing* društva i problem treće osobe iz AO osiguranja, Zbornik PFZ, 62, (4) 1043-1076 (2012), str. 1055

S tim u vezi, ukazuje se na odredbu stavka 3. istog članka prema kojoj se, *ako je prijevozno sredstvo, sukladno propisima o registraciji, evidentirano na korisnika prijevoznog sredstva, odredbe tog zakona koje vrijede za vlasnika prijevoznog sredstva na odgovarajući način primjenjuju i na korisnika prijevoznog sredstva.*

Nadalje, što se tiče oštećenika, ZOOP u članku 3. stavku 1. točki 8. definira pojam oštećene osobe kao svake osobe kojoj je nanesena šteta na stvarima i/ili na osobama, i koja na temelju tog zakona ima pravo podnijeti odštetni zahtjev.

Odredbom članka 22. stavka 1. ZOOP-a propisano je da je *vlasnik vozila dužan sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.*

ZOOP ne daje definiciju trećih osoba već u članku 23. navodi tko ne može biti treća osoba:

1. vozač vozila kojim je prouzročena šteta te njegovi srodnici i druge fizičke ili pravne osobe glede štete zbog smrti ili tjelesne ozljede vozača,
2. *vlasnik, suvlasnik, odnosno zajednički vlasnik te svaki drugi korisnik vozila kojim je prouzročena šteta i to na naknadu štete na stvarima,*
3. suputnik koji je dragovoljno ušao u vozilo kojim je uzrokovana šteta a kojim je upravljao neovlašteni vozač, ako osiguratelj dokaže da je ta okolnost suputniku bila poznata,
4. suputnik koji je dragovoljno ušao u neregistrirano vozilo bez istaknutih registarskih oznaka na vozilu, ako osiguratelj dokaže da je ta okolnost suputniku bila poznata,
5. suputnik koji je dragovoljno ušao u neosigurano vozilo kojim je uzrokovana šteta, ako Hrvatski ured za osiguranje dokaže da je ova okolnost suputniku bila poznata,
6. oštećena osoba kojoj je šteta nastala:
 - a. zbog uporabe vozila na športskim priredbama koje se održavaju na cesti ili dijelu ceste zatvorenom za promet drugim vozačima, a kojih je cilj postizanje najveće ili najveće prosječne brzine, odnosno na vježbama za te priredbe,
 - b. zbog djelovanja nuklearne energije za vrijeme prijevoza radioaktivnog materijala,
 - c. zbog ratnih operacija, pobuna ili terorističkog čina, s tim da društvo za osiguranje u tom slučaju mora dokazati da je šteta prouzročena takvim događajem.

Dakle, u smislu odredbe članka 23. ZOOP-a vlasnik, suvlasnik, zajednički vlasnik te svaki drugi korisnik vozila kojim je prouzročena šteta ni u kom slučaju ne mogu se smatrati trećom oštećenom osobom u pogledu štete na stvarima.

II. Slijedom svega navedenog, u slučaju da su u prometnoj nesreći sudjelovala vozila (objekti *leasinga*) koja su u nedvojbenom vlasništvu istog *leasing* društva (davatelja *leasinga*), mišljenje je Hanfe da se takvo *leasing* društvo, uzimajući u obzir odredbe članka 23. ZOOP-a, **ne može smatrati trećom osobom u pogledu štete na stvarima** u smislu odredbe članka 22. stavka 1. ZOOP-a, neovisno o tome nastupa li *leasing* društvo u ugovoru o osiguranju kao ugovaratelj osiguranja i osiguranik ili samo kao osiguranik i neovisno o tome nastupa li primatelj *leasinga* kao ugovaratelj osiguranja ili ne.

Mišljenje je Hanfe kako se trećom osobom, na temelju članka 22. stavka 10. ZOOP-a, smatra **isključivo primatelj *leasinga***, koji je ugovaratelj osiguranja i korisnik vozila, a koji nije odgovoran za prometnu nesreću u kojemu mu je prouzročena šteta od vozila istog davatelja *leasinga*.

Prema navedenoj odredbi, **primatelj *leasinga*** koji se smatra trećom osobom ovlašten je podnijeti odštetni zahtjev koju je društvo za osiguranje dužno nadoknaditi te nema zakonske zapreke da se prava i obveze primatelja i davatelja *leasinga* s tim u vezi dodatno urede ugovorom o *leasingu*.

Slijedom svega navedenog, prema mišljenju Hanfe, društvo za osiguranje nije dužno izravno *leasing* društvu, kao osiguraniku iz ugovora o osiguranju, neovisno o tome što primatelj *leasinga* (korisnik vozila) nije odgovoran za prometnu nesreću u kojoj je prouzročena šteta od vozila u vlasništvu istog *leasing* društva (davatelja *leasinga*), nadoknaditi štetu.

III. Ovo službeno stajalište objavljuje se na internetskoj stranici Hanfe.

KLASA: 008-02/21-03/01
URBROJ: 326-01-70-72-21-2
Zagreb, 22. travnja 2021.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman